

חיי שרה חט"ו שיחה ד'

**"קטורה זו הגר", הבן חמש למקרא שואל היכן הגר - מדוע לא היה יכול אברהם לפעול על הגר?
וע"ז מפרש רש"י "זו הגר" שקטורה היא הגר שהבן חמש שואל אודותה.**

על הפסוק (כה, א) "ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה" מפרש רש"י: "קטורה זו הגר ונקראת קטורה ע"ש שנאים מעשיה כקטורת ושקשרה פתחה שלא נדוגה לאדם מיום שפרשה מאברהם".

צריך להבין מהו ההכרח בפשוטו של מקרא ש"קטורה זו הגר". ומהו ההכרח שיש ב' טעמים לזה – ולא שהם שני פירושים שונים.

והביאור בכל זה: ההכרח הוא מכללות הסיפור, דקשה לומר שאברהם השפיע על ריבוי בני אדם, ודוקא על בני ביתו לא פעל. ולכן אומר רש"י "זו הגר" לשון נוכח, "זו" שעליה חושב הבן חמש למקרא ושואל היכן היא - "זו הגר". ונקראת קטורה כי "נאים מעשיה כקטורת". אך מובן שאם היא היתה נישאת לאחר לא היה אברהם נושאה מפני הצניעות. ולכן מוסיף ו"שקשרה פתחה".

ועפ"ז יובן הלשון "ויוסף" - שלכאורה משמע מזה שלקח אשה ולא הגר - שהי' לו הוספה בעבודת הבירורים. שגם אלה ששרה אמרה שצריכים לשלח כי היו מבחינת הרע, מ"מ הי' יכול לבררם ע"י אתהפכא חשוכא לנהורא. וזהו "כקטורת" - שהי' בה י"א סממנים כי הקטורת הו"ע בירור י"א כתרין דמסאבותא.

ועפ"ז יובן סיפור תמוה בגמרא. בהקדים "כל המלמד את בן חבירו כאילו ילדו" (אם כבר למד לפני כן, אך אם לא למד לפני כן הרי זה "תולדות" ממש, לא רק "כאילו", בדוגמת בני אהרן שלימד משה בפעם הראשונה). ועל זה מספרת הגמרא ש"בני אחתי דרבי טרפון יתבו קמי' ולא אמרו ליה מידי". וכדי לפעול עליהם שילמדו תורה וייעשו בניו אמר "ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה יוחני". ע"ד שאברהם לקח אשה כדי שיהיו לו בנים נוספים. "ושמה יוחני" - שיוחני רצתה שיחשבו שלידת הולד היא תוצאה מתפילתה, ולכן נקראת יוחני על שם נס, "הרואה יוחנן בחלום ניסי ניסים נעשו לו". והם ענו לו "קטורה כתיב". קרא עליהם רבי טרפון "בני קטורה", שאם הם "קטורה" לשון קשירה, ההיפך ד"יוחני" ענין הלידה - יהיו הם בני קטורה - לשון קשירה - ללא שייכות להבנת התורה.

ועוד יש לומר, ע"פ מ"ש הרמב"ם ש"בני קטורה שהם זרעו של אברהם כו' חייבין במילה". ז"א שיש להם שייכות למילה שלמעלה מהשתלשלות. וזהו "קרי עליהם בני קטורה" - שהמשיך בהם את ענין ההולדה שהוא לימוד התורה שלא ע"פ סדר השתלשלות, ע"ד פעולת אברהם בבני קטורה.